

Київський університет імені Бориса Грінченка

Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.01 Українська мова та література

освітня програма: 035.01.04 Зарубіжна література та світова художня культура

Освітній рівень: другий (магістерський)

2021 – 2022 н. р.

Київський університет імені Бориса Грінченка

Кафедра світової літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

“ _____ ” _____ 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ І МЕТОДИ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

спеціальність: 035 Філологія

спеціалізація: 035.01 Українська мова та література

освітня програма: 035.01.04 Зарубіжна література та світова художня культура

Освітній рівень: другий (магістерський)

2021 – 2022 н. р.

Розробник: Вишницька Юлія Василівна, доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури

Викладач: Вишницька Юлія Василівна, доктор філологічних наук, доцент, доцент кафедри світової літератури

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від 3 вересня 2020 року № 1

Завідувач кафедри

_____ (Г.В. Бітківська)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми
«Зарубіжна література та світова художня культура»
3 вересня 2021 р.

Гарант освітньої програми: _____ (Ю.І. Ковбасенко)

Робочу програму перевірено
_____ 2021 р.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи

_____ (Заяць Л.І.)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ «__» ____ 20__ р., протокол №__

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання
	Денна
Методологія і методи філологічних досліджень	
Вид дисципліни	Обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська
Загальний обсяг кредитів/годин	4 кр./ 120 год.
Курс	I
Семестр	I
Кількість змістових модулів з розподілом	4
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, у тому числі:	120
Аудиторні	32
Модульний контроль	8
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	80
Форма семестрового контролю	залік

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Методологія та методи філологічних досліджень» вивчається в другому семестрі на першому курсі й входить до циклу літературознавчої підготовки магістранта-словесника. Робоча програма передбачає розв'язання низки **завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців другого (магістерського) рівня**. Матеріал дисципліни охоплює майже двохсотлітній арсенал літературознавчих методів аналізу літературного твору, огляд напрямів та шкіл у вітчизняному та зарубіжному літературознавстві XIX-XXI століть. Програма охоплює великий масив з курсу літературознавства, який читається у вищих гуманітарного профілю й допомагає магістрантам зорієнтуватися в об'ємному матеріалі, зосередитися на найважливіших, вузлових проблемах аналізу художнього тексту. Програма розрахована на 16 годин лекційних та 16 годин семінарських занять. Вивчення курсу закінчується заліком. Зважаючи на величезний обсяг матеріалу, а також на необхідність творчого засвоєння матеріалу, вміння самостійно аналізувати художні твори, глибоко, вдумливо інтерпретувати літературні тексти, окрема увага приділяється співпраці викладача з магістрантами, винесення частини матеріалу на самостійне опрацювання (50 годин).

Курс покликаний формувати теоретичну базу магістранта, тому **метою** його є формування цілісного уявлення про літературознавчу методологію як сучасну галузь гуманітарних наук, оволодіння магістрантами головним термінологічним апаратом, формування навичок філологічного аналізу художніх творів, вміння творчої та професійної інтерпретації художніх текстів.

Завданнями курсу є :

- розкрити інтердисциплінарний характер літературознавчої методології;
- критично осмислити проблемні питання сучасної літературознавчої методології;
- ознайомитися з головними об'єктами сучасної філології;
- подати загальну панораму чинних у вітчизняному та зарубіжному літературознавстві методів аналізу літературного тексту;
- розвинути навички філологічного аналізу художніх творів у єдності змісту та форми;
- удосконалити вміння творчої та професійної інтерпретації художніх текстів.

Міжпредметні зв'язки. Дисципліна «Методологія і методи філологічних досліджень» тісно пов'язана з такими дисциплінами, як «Філологічний аналіз художнього тексту», «Спецкурс зі світової художньої культури», «Художній переклад і теорія інтерпретації».

Поставлена мета формує такі **програмні компетентності:**

Загальні компетентності:

ЗК-1	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК-3	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-7	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-8	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК-12	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗКУ-13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності:

ФК-1	Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах
ФК-2	Здатність осмислювати літературу як полісистему, розуміти еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства.
ФК-3	Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.
ФК-4	Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів
ФК-5	Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя,

	необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
ФК-6	Здатність застосовувати поглиблені знання з літературознавства й мовознавства, зарубіжної літератури та світової художньої культури для вирішення професійних завдань.
ФК-7	Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в галузі досліджень з літературознавства й культурології.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

РН-1	Оцінювати власну навчальну та професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
РН-2	Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
РН-3	Застосовувати сучасні методикі і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в галузі літературознавства.
РН-4	Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
РН-8	Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення літературознавства.
РН-9	Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти зарубіжної літератури і світової художньої культури.
РН-10	Збирати й систематизувати літературні, культурні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів зарубіжної літератури і світової художньої культури
РН-11	Здійснювати науковий аналіз літературного й культурного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
РН-12	Дотримуватися правил академічної доброчесності.
РН-13	Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних та культурологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.
РН-14	Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.
РН-15	Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного літературного чи культурологічного матеріалу
РН-16	Використовувати спеціалізовані концептуальні знання із зарубіжної літератури і світової художньої культури для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог
РН-17	Планувати, організовувати, здійснювати і презентувати дослідження та/або інноваційні розробки в зарубіжній літературі і світовій художній культурі.
РНУ-18	Демонструвати поглиблені знання і розуміння загальних властивостей художньої літератури як мистецтва слова; розуміти літературу як систему систем; розуміти еволюційний шлях розвитку українського і світового літературознавства в контексті культури; демонструвати знання про специфіку поезики літературного твору (художнього тексту) та множинність його інтерпретацій; усвідомлювати природу і сутність національних традицій у галузі літератури і мистецтва.
РНУ-20	Виявляти глибокі знання і розуміння сутності історико-критичного дискурсу класичної літератури: всіх розділів історії зарубіжної літератури в контексті світової художньої культури; художні доміанти творчості письменників-класиків; поглиблені знання з типології стилів та компаративної поезики.

РНУ-21	Демонструвати глибокі знання і розуміння особливостей становлення та розвитку літературного процесу другої половини ХХ – початку ХХІ ст.; специфіку течій і шкіл цієї доби; художні доміанти творчості письменників новітньої доби.
---------------	---

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Практичні	Семінари	Модульний контроль	Семестровий контроль	
Змістовий модуль 1.							
Проблемні питання літературознавчої методології. Структуралізм. Постструктуралізм і деконструкція. Новий історизм і культурний матеріалізм. Постколоніальна критика		4					
Постколоніальна критика: вітчизняний і зарубіжний досвід «повернення додому»				4			
Герменевтична спрямованість аналізу художнього твору. Механізм читацького сприйняття (крізь призму рецептивної естетики). Традиційні шляхи аналізу: «слідом за автором», пообразний, проблемно-тематичний, композиційний							22
Усього за модуль 1	32	4		4	2		22
Змістовий модуль 2.							
Наратологія. Наратологічний аналіз художнього тексту		2					
Наратологія: текстові механізми конструювання оповіді й оповідача в літературному творі				2			
Екокритика		2					
Екокритичні виміри сучасної світової літератури: екофемінізм Еліс Вокер				2			
Традиційні методи поглибленого прочитання тексту: біографічний, творчо-генетичний, формальний, статистичний, соціологічний, порівняльний, культурно-історичний, історико-функціональний методи аналізу							28
Усього за модуль 2	38	4		4	2		28
Змістовий модуль 3.							
Психоаналітична критика. Шизоаналіз		2					
Психоаналіз і семіотика: можливості (під)тексту				2			
Феміністична критика. Гендерний аналіз. Гей-лесбійська критика.		2					
Волт Вітмен у дзеркалі квір-теорії				2			
Культурологічний, естетичний, психологічний, міфологічний, часопросторовий, гендерний, архетипний							14

виміри художнього тексту. Культурологічний контекст вивчення літературних творів. Стилiстичний аналіз. Психологічний аналіз							
Усього за модуль 3	24	4		4	2		14
Змістовий модуль 4.							
Етична критика. Концептуальне літературознавство		2					
Концептуальний простір авторської метафори Емілі Діккінсон				2			
Теорія хаосу в літературознавчих дослідженнях. Вимір інтердисциплінарності.		2					
Художній текст як простір спільності мистецтв: сучасні експерименти з текстом				2			
Інтертекстуальний аналіз художніх творів (алюзії, ремінісценції, цитації). Методика «ретельного», «закритого» читання, Види літературознавчого аналізу, зумовлені певними естетичними концепціями художньої творчості: архетипний, гендерний, феноменологічний аналізи тексту. Методичні прийоми хронотопічного аналізу.							16
Усього за модуль 4	26	4		4	2		16
Разом:	120	16		16	8		80

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Лекції 1-2. Проблемні питання літературознавчої методології. Структуралізм. Постструктуралізм і деконструкція. Новий історизм і культурний матеріалізм. Постколоніальна критика (4 год.)

Інтердисциплінарний характер літературознавчої методології. Різниця між теорією літератури і літературознавчою методологією. Об'єкт і предмет літературознавчої методології. Проблемні питання літературознавчої методології. Структуралізм. Антропологія Клода Леві-Стросса та літературознавча критика Ролана Барта. Мовознавче коріння структуралізму (Фердинанд де Соссюр). Структуралістська методологія в літературознавстві. Відмінності між структуралізмом і постструктуралізмом. Ролан Барт: між структуралізмом і постструктуралізмом. Деконструктивізм Жака Дерріда. Американська і британська версії нового історизму, його відмінності від старого історизму. Культурний матеріалізм. Постколоніальна критика. Постколоніалізм. Постімперіалізм.

Семінарські заняття 1-2 Постколоніальна критика: вітчизняний і зарубіжний досвід «повернення додому» (4 год.).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I I

Лекція III. Наратологія. Наратологічний аналіз художнього тексту (2 год).

Мета наративного аналізу. Наративна структура оповіді. Алгоритм наративного аналізу (формальний аналіз тексту, «розструктурування» тексту, виокремлення «найвищих точок» оповіді, аналітична абстракція, аналіз наявних знань, аналіз «відсічених» фрагментів, порівняльний аналіз із залученням стратегій мінімального й максимального контрасту). Стратегії наративного аналізу. Система категорій наратологічного аналізу (біографічний проект, біографічна траєкторія, біографічний потенціал тощо). Поняття наративу. Тойнбі. Рікер, Арандт, Інґгарден, Барт. Метанарації. Фокалізація. Поняття наративного інтерв'ю.

Семінарське заняття 3. Наратологія: текстові механізми конструювання оповіді й оповідача в літературному творі (2 год.)

Лекція IV. Екокритика (2 год).

Поняття еколітератури: множинність дефініцій. Дана Філіпс. С. Словік. У. Рукерт: біоцентричний підхід, кінець антропоцентризму. Ч. Глорфелті. Пітер Баррі. Екокритицизм. Стан української екокритики.

Семінарське заняття 4. Екокритичні виміри сучасної світової літератури: екофемінізм Еліс Вокер (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.

Лекція V. Психоаналітична критика. Шизоаналіз. (2 год.)

Психоаналіз, Зіґмунд Фройд, Ніла Зборовська, Соломія Павличко, підсвідоме, моральне «я», раціональне «я». Шизоаналіз. Шифри неусвідомлюваного. Еґо і фантазія. Самототожність реципієнта. Психоаналітичні точки зору. Психоаналітичні концепції творчості й рецепції.

Семінарське заняття 5. Психоаналіз і семіотика: можливості (під)тексту (2 год.)

Лекція VI. Феміністична критика. Гендерний аналіз. Гей-лесбійська критика. (2 год.)

Феміністична критика. Поняття феміністичного, жіночого, ремінного. Періоди становлення феміністичної критики. Проблема мови і письма у феміністичній критиці. Питання стосунків фемінізму з психоаналізом. Символічне і семіотичне Юлії Крістєвої. Лаканівське тлумачення понять: розрізнення Уявного і Символічного. Уявне і Символічне, за Жаком Лаканом. «Сексуальна політика» Кейт Міллет, «Психоаналіз і фемінізм» Джуліет, «Друга стаття» Сімони де Бовуар, «Фемінізм і психоаналіз» Джейн Геллоп. Українська феміністична критика. Гей-лесбійська критика. Бінарні опозиції, образ Іншого, концепт ідентичності в гей-лесбійській критиці. Критерії гей-лесбійського тексту.

Семінарське заняття 6. Волт Вітмен у дзеркалі квір-теорії (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ IV.

Лекція VII. Етична критика. Концептуальне літературознавство (2 год.)

Типи і варіанти етичної критики. Постновочасний варіант. Антиновочасний варіант (неогуманізм). Граматика етики. Риторика етики. Данута Уліцька. Етика писання. Етика читання. Концептуалізм у літературознавстві.

Семінарське заняття 7. Концептуальний простір авторської метафори Емілі Діккінсон (2 год.).

Лекція VIII. Теорія хаосу в літературознавчих дослідженнях. Вимір інтердисциплінарності (2 год.).

Текст як хаос семіантичних центрів. Поняття аструктурної ризоми. Хаосмос. Номадологія. Синергетика. Е.Нольде, І. Стенгерс, Делез і Гваттарі. Інтеграція літературознавчих досліджень.

Семінарське заняття 8. Художній текст як простір спільності мистецтв: сучасні експерименти з текстом (2 год.)

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ МАГІСТРАНТІВ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень магістрантів

№ п/п	Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1	Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
1	Відвідування лекційних занять	1	2	2	2	2
2.	Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
3.	Робота на семінарському занятті	10	20	20	20	20
4.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	5	5	5	5
5.	Модульна контрольна робота	25	25	25	25	25
Разом			54	54	54	54
Максимальна кількість балів - 216						
Розрахунок коефіцієнта – $216 : 100 = 2,16$						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Модуль 1

Тема 1. Герменевтична спрямованість аналізу художнього твору. Механізм читацького сприйняття (через призму рецептивної естетики). Традиційні шляхи аналізу: «слідом за автором», пообразний, проблемно-тематичний, композиційний (22 год.).

Завдання:

1. Опрацювати праці:

Ліханський Якуб З.. Риторика / Якуб З. Ліханський // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 470-517.

Славінський Януш. Аналіз, інтерпретація та оцінювання літературного твору / Януш Славінський // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 87-110.

Уліцька Данута. Етичний поворот у літературознавчих дослідженнях / Данута Уліцька // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 389-413.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- проаналізувати вірш (за вибором магістранта) методом тематичної сітки І. Арнольд (семантика декодування з виокремленням ключових тем-образів);

- проаналізувати композицію оповідання І. Буніна «Легке дихання».

- зробити лінгвістичний аналіз поезії І.Франка «Опівніч. Зимно. Вітер віє».

Основні поняття теми: герменевтика, метод аналізу, рецептивна естетика, текст, читач, шлях аналізу.

Модуль 2

Тема 2: Традиційні методи поглибленого прочитання тексту: біографічний, творчо-генетичний, формальний, статистичний, соціологічний, порівняльний, культурно-історичний, історико-функціональний методи аналізу (28 год.)

Завдання:

1. Опрацювати праці:

Овчарек Богдан. Проблеми й орієнтації соціології літератури / Богдан Овчарек // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 272-291.

Касперський Едвард. Про теорію компаративістики / Едвард Касперський // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 518-540.

Бакула Богуслав. У напрямі до інтегральної компаративістики / Богуслав Бакула // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 503-515.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- зробити текстуальний аналіз повісті А.П.Чехова «Студент»;

Основні поняття теми: біографічний метод аналізу, статистичний метод аналізу, творчо-генетичний метод аналізу, формальний метод аналізу, історико-функціональний метод аналізу, декодування, ключові слова, лінгвістичний аналіз, мовні рівні тексту, семантика, стиль, стилістика, тематична сітка.

Модуль 3

Тема 3: Культурологічний, естетичний, психологічний, міфологічний, часопросторовий, гендерний, архетипний виміри художнього тексту. Культурологічний контекст вивчення літературних творів. Стилiстичний аналіз. Психологічний аналіз (14 год.)

Завдання:

1. Опрацювати праці:

Комендант Тадеуш. Деконструкція та інтерпретація / Тадеуш Комендант // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 378-388.

Яньон Мар'я. Проект фантазматичної критики / Мар'я Яньон // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 371-392.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- зробити структурно-семантичний аналіз народної та літературної казки (за «Морфологією казки» В.Проппа) (за вибором магістранта).

Основні поняття теми: ідіостиль, контекст, культурологічне тло, культурологема (культурема), психологічний аналіз, стиль, стилістичний аналіз, внутрішня форма слова, лінгвістичний аналіз, текстуальний аналіз.

Модуль 4

Тема 4: Інтертекстуальний аналіз художніх творів (алюзії, ремінісценції, цитації). Методика «ретельного», «закритого» читання, Види літературознавчого аналізу, зумовлені певними естетичними концепціями художньої творчості: архетипний, гендерний, феноменологічний аналізи тексту. Методичні прийоми хронотопічного аналізу (16 год.)

Завдання:

1. Опрацювати праці:

Шари-Мативецька Ева. Мовлення і література. До проблеми теорії мовлення Джона Л. Остіна / Шари-Мативецька Ева // Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с. - С. 235-271.

Абрамовська Яніна. Топос і деякі спільні місця літературознавчих досліджень / Яніна Абрамовська // Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с. - С. 351-370.

2. Апробація філологічних методів аналізу твору:

- зробити культурологічний аналіз роману Франсуа Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель»;

Основні поняття теми: алюзії, інтертекст, інтертекстуальність, палімпсест, ремінісценція, ретельний аналіз, цитація, контекст, культурологічний аналіз, структурно-семантичний аналіз, архетип, гендер, деконструктивізм, постструктуралізм, феноменологія, бінарні опозиції, часопростір, хронотоп.

Критерії оцінювання самостійної роботи

№ п/п	Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Визначення наукового поняття, яке досліджується	1 бал
2.	Добір достатньої кількості цитат та дотримання правил їх оформлення	1 бал
3.	Критичний аналіз суті та змісту художніх творів. Виклад цитат у логічній послідовності.	1 бал
4.	Базові уявлення про загальні властивості літератури як мистецтва слова, про закони побудови художнього твору, літературні стилі.	1 бал
5.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (назва, план, основна частина, висновки, список використаних джерел)	1 бал
Разом		5 балів

6.3 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться за допомогою 4 контрольних робіт, що складається з тестування і розгорнутих відповідей на запитання.

Максимальна оцінка 25 балів.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Критерії	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (рівень вищій)	25

Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-4) суттєвих помилок (рівень вище середнього)	20
Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (рівень середній)	15
Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (рівень нижче середнього)	10
Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)	5
З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)	0

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль з дисципліни проводиться відповідно до робочого навчального плану у вигляді вирахування максимальної суми балів у терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою. Під час встановлення суми балів враховується засвоєння магістрантом теоретичного та практичного матеріалу з 4 кредитних модулів й оцінюється на підставі РСО за результатами поточного контролю (поточного опитування, виконання самостійної роботи, робіт на семінарських заняттях тощо) протягом семестру (див. 6.1). Вивчення дисципліни завершується заліком.

Максимальну кількість балів 216, набрану магістрантом за 1 семестр, за допомогою коефіцієнта 2,16 переводимо в показник 100 балів. Отриманий показник успішності за 100-бальною шкалою оцінювання переводимо в рейтингову шкалу оцінювання.

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Проблемні питання літературознавчої методології.
2. Структуралізм. Постструктуралізм і деконструкція.
3. Новий історизм і культурний матеріалізм.
4. Постколоніальна критика.

5. Наратологія.
6. Екокритика.
7. Психоаналітична критика.
8. Феміністична критика.
9. Гей-лесбійська критика.
10. Літературознавчі методи досліджень.
11. Герменевтична спрямованість аналізу художнього твору.
12. Механізм читацького сприйняття (крізь призму рецептивної естетики).
13. Традиційні шляхи аналізу літературного твору: «слідом за автором», пообразний, проблемно-тематичний, композиційний.
14. Традиційні методи поглибленого прочитання тексту: біографічний, творчо-генетичний, формальний, статистичний, соціологічний, порівняльний, культурно-історичний, історико-функціональний методи аналізу.
15. Культурологічний виміри художнього тексту.
16. Естетичний виміри художнього тексту.
17. Архетипний вимір художнього тексту.
18. Культурологічний контекст вивчення літературних творів.
19. Стилистичний аналіз. Психологічний аналіз.
20. Інтертекстуальний аналіз художніх творів (алюзії, ремінісценції, цитації).
21. Методика «ретельного», «закритого» читання,
22. Методичні прийоми хронотопічного аналізу.
23. Міфоаналіз. Поняття міфологем. Метод логіко-семіотичної рамки

7. Рекомендовані джерела

Основні:

1. Баррі Пітер. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків / Пітер Баррі. – К. : Смолоскип, 2008. – 360 с. – (Серія «Пролегомени»).
2. Вишницька Ю.В. Аналіз та інтерпретація художнього тексту: навчально-методичний посібник зі спецкурсу з зарубіжної літератури / Ю. В. Вишницька. – К: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019. – 240 с.
3. Квіт С. Основи герменевтики. – К., 2003.
4. Література. Теорія. Методологія / Пер. з польськ. С. Яковенка. і наук. ред. Д. Уліцької. - 2-ге вид. - К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 543 с.
5. Насенко М. Історія українського літературознавства. – К., 2001.
6. Теорія літератури в Польщі. Антологія текстів. Друга половина ХХ - початок ХХІ ст. / Упоряд. Б. Бакули; За аг. ред.. В. Моренця; Пер. з польськ. С. Яковенка. - К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. - 531 с.
7. Ткаченко А.О. Мистецтво слова: Вступ до літературознавства. – К., 2003.

Додаткові:

1. Агеєва В. Жіночий простір: Феміністичний дискурс українського модернізму : монографія / Віра Агеєва. – Київ : Факт, 2003. – 320 с. – (Серія «Висока полиця»).
2. Арнольд И. В. Стилистика современного английского языка (стилистика декодирования) [текст]: учеб. пособ. для студ. пед. ин-тов по спец. «Иностранные языки» / И. В. Арнольд. – [3-е изд.] – М. : Просвещение, 1990. – 300 с.
3. Барт Р. Мифологии / Р. Барт ; пер., вступ. ст. и коммент. с фр. С. Зенкина. – М. : Изд-во им. Сабашниковых, 1996. – 312 с.
4. Бітківська Г. Сучасний літературний журнал: інтермедіальний дискурс : монографія / Г.В. Бітківська. – К: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2019. – 468 с.
5. Бодріяр Ж. Фатальні стратегії / Жан Бодріяр ; пер. з фр. Л. Кононовича. – Львів : Кальварія, 2010. – 192 с.

6. Борисова Т. О некоторых семиотических понятиях : (обзор) [Электронный ресурс] / Тамара Борисова // Зеленая лампа. – Электрон. дан. – Режим доступа: <http://jgreenlamp.narod.ru/pervois.htm>. – Заглавие с экрана.
7. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / А. Вежбицкая ; пер. с англ., отв. ред. М. А. Кронгауз, вступ. ст. Е. В. Падучевой. – М. : Рус. словари, 1996. – 416 с.
8. Воробйова О.П. Художній текст: у пошуках метаметоду інтерпретації / О. П. Воробйова // Англїстика та американистика. – 2013. – Вип. 10. – С. 7–11.
9. Гундорова Т. Методологічний тиск // Критика. — К., 2002. — Ч. 12 (62).
10. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми : статті та есеї / Тамара Гундорова. – Київ : Грані-Т, 2013. – 548 с. – (Серія «De profundis»).
11. Жінка як текст : Емма Андїєвська, Соломія Павличко, Оксана Забужко : фрагменти творчості і контексти / Упоряд. Л. Таран. – К. : Факт, 2002. – 208 с. – (Літ. Проект «Текст + контекст». Знакові літ. доробки та навколо них).
12. Зборовська Н. В. Психологічний аналіз і літературознавство : посібник / Н. В. Зборовська. – Київ, 2003. – 392 с. – (Серія «Альма-матер»).
13. Ковбасенко Ю. Мистецтво аналізу ц інтерпретації художнього тексту. // Тема: Громадський науково-методичний журнал. № 4. – К., 2002. – С. 2–25.
14. Козлик І. В. Методологія літературознавства як актуальна проблема. Стаття друга // Зарубіж. літ. в навч. закл. — К., 2004. — № 1. — С. 57–58; К., 2004. — № 5. — С. 60–62.
15. Мак-Люен М. Галактика Гутенберга: Становлення людини друкованої книги / Маршалл Мак-Люен ; пер. з англ.: А. А. Галушки, В. І. Постнікова. – Київ : Ніка-Центр, 2015. – 388 с. – (Серія «Зміна парадигми» ; вип. 1).
16. Павличко С. Д. Методологічна ситуація в сучасному українському літературознавстві // Павличко С. Д. Теорія літератури / Передм. М. Зубрицької. — К., 2002
17. Павлишин М. Постколоніальна критика і теорія / Марко Павлишин // Слово. Знак. Дискурс : антол. світ. літ.-крит. думки ХХ ст. – Львів, 1996. – С. 531–535.
18. Пажо Д.-А. Від культурних кліше до імажинарного / Данїель-Анрі Пажо // Літературна компаративістика. – 2011. – Вип. 4, ч. 2 : Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. – С. 396–430.
19. Поліщук Я. *Література ХХІ століття: прогностичний начерк* / Ярослав Поліщук // Літературний процес: методологія, імена, тенденції. Філологічні науки : зб. наук. пр. – Київ, 2013. – № 2. – С. 67–70.
20. Потапенко Л.В. Постколоніалізм як феномен літературознавчого дискурсу: теоретичні та компаративні проєкції / Л. В. Потапенко // Гуманітарний вісник. – 2008. – №13. – Т.1. – С. 13–16.
21. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации. – К.: Ваклер, 2001.
22. Рикёр П. Конфликт интерпретаций : очерки о герменевтике / П. Рикёр ; пер. с фр., вступ. ст. и коммент. И. С. Вдовиной. – М. : Академ. Проект, 2008. – 695 с. – (Философские технологии).
23. Ситченко А.Л. Навчально-технологічна концепція літературного аналізу: Монографія. – К.: Ленвіт, 2004.
24. Сінченко О. *Постколоніальні дослідження: український вимір* / Олексій Сінченко // Літературний процес: методологія, імена, тенденції. Філологічні науки : зб. наук. пр. / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – 2014. – № 3. – С. 74–80.
25. Слухай (Молотаева) Н. В. Художественный образ в зеркале мифа этноса: М. Лермонтов, Т. Шевченко / Н. В. Слухай (Молотаева). – Киев : [б. и.]. 1995. – 486 с.
26. Тодоров Ц. Понятие литературы / Ц. Тодоров // Семиотика : антология / Сост. Ю. С. Степанова. — Изд. 2-е, испр. и доп. — М. : Академический Проект; Екатеринбург : Деловая книга, 2001. — С. 376–391.
27. Топоров В.Н. Миф. Ритуал. Символ. Образ: Исследования в области мифопоэтического / В.Н.Топоров. — М.: Прогресс, 1995.— 623 с.
28. Хорев В. Імагологічний аспект изучения культурных связей / Виктор Хорев // Літературна компаративістика. – 2011. – Вип. 4, ч. 2 : Імагологічний аспект сучасної компаративістики: стратегії та парадигми. – С. 61–70.

7. Навчально-методична карта дисципліни «Методологія і методи філологічних досліджень»
Разом: 120 год., лекції – 16 год., семінарські заняття – 16 год., самостійна робота – 80 год., МК – 8 год, залік.

Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
К-сть балів за модуль	54 бали		54 бали	
Лекції	1	2	3	4
Дати				
Теми лекцій	Проблемні питання літературознавчої методології. Постколоніальна критика (1 б.)	Структуралізм. Постструктуралізм і деконструкція. Новий історизм і культурний матеріалізм. (1 б.)	Наратологія. Наратологічний аналіз художнього тексту (1 б.)	Екокритика (1 б.)
Теми семінарських занять	Постколоніальна критика: вітчизняний і зарубіжний досвід «повернення додому»: Салман Рушді (1 + 10 б.)	Постколоніальна критика: вітчизняний і зарубіжний досвід «повернення додому»: український досвід (1 + 10 б.)	Наратологія: текстові механізми конструювання оповіді й оповідача в літературному творі (1 + 10 б.)	Екокритичні виміри сучасної світової літератури: екофемінізм Еліс Вокер (1 + 10 б.)
Самостійна робота	Тема 1. Герменевтична спрямованість аналізу художнього твору. Механізм читацького сприйняття (через призму рецептивної естетики). Традиційні шляхи аналізу: «слідом за автором», пообразний, проблемно-тематичний, композиційний (5 балів)		Тема 2. Традиційні методи поглибленого прочитання тексту: біографічний, творчо-генетичний, формальний, статистичний, соціологічний, порівняльний, культурно-історичний, історико-функціональний методи аналізу (5 балів)	
Мод. контр. робота	25 б.		25 б.	
Модулі	Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV	
К-сть балів за модуль	54 бали		54 бали	

Лекції	5	6	7	8	3
Теми лекцій	Психоаналітична критика. Шизоаналіз (1 б.)	Феміністична критика. Гендерний аналіз. Гей-лесбійська критика. (1 б.)	Етична критика. Концептуальне літературознавство (1 б.)	Теорія хаосу в літературознавчих дослідженнях. Вимір інтердисциплінарності. (1 б.)	
Теми семінарських занять	Психоаналіз і семіотика: можливості (під)тексту (1 + 10 б.)	Волт Вітмен у дзеркалі квір-теорії (1 + 10 б.)	Концептуальний простір авторської метафори Емілі Діккінсон (1 + 10 б.)	Художній текст як простір спільності мистецтв: сучасні експерименти з текстом (1 + 10 б.)	
Самостійна робота	Тема 3. Культурологічний, естетичний, психологічний, міфологічний, часопросторовий, гендерний, архетипний виміри художнього тексту. Культурологічний контекст вивчення літературних творів. Стилістичний аналіз. Психологічний аналіз (5 балів)		Тема 4. Інтертекстуальний аналіз художніх творів (алюзії, ремінісценції, цитації). Методика «ретельного», «закритого» читання, Види літературознавчого аналізу, зумовлені певними естетичними концепціями художньої творчості: архетипний, гендерний, феноменологічний аналізи тексту. Методичні прийоми хронотопічного аналізу (5 балів)		
Мод. контр. робота	25 б.		25 б.		
Заг. кількість балів 216, коефіцієнт 2,16					
Підсумковий контроль	Залік				